

26 Μαΐου 2016

Άρθρο της Άννας Μητροπούλου Δικηγόρου πρώην νομικού συμβούλου ΠΑΣΕΓΕΣ: Τα «ολισθήματα» του νέου νόμου για τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς, τα οποία συνεπάγονται ζημιά για τους Συνεταιρισμούς αυτούς

Είχαμε επισημάνει, σε γόνιμο χρόνο, **το πλήθος** των προβλημάτων, τα οποία θα δημιουργούσε, το σχέδιο νόμου για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς, για λόγους, οι οποίοι ανάγοντο κατά κύριο λόγο σε θέματα αρχών, που διέπουν τον θεσμό του αγροτικού συνεταιρισμού. Αντίστοιχες αντιρρήσεις εκφράστηκαν, από το σύνολο των παρισταμένων είκοσι πέντε (25) φορέων, πλην μιας εξαιρέσεως, στην επιτροπή παραγωγής και εμπορίου του κοινοβουλίου, κατά την συζήτηση του νομοσχεδίου, πλην όμως ουσιαστικές βελτιώσεις δεν έγιναν. Όσες έγιναν ή ήταν δευτερεύουσας σημασίας, ή περιέπλεξαν περισσότερο τα πράγματα, όπως για παράδειγμα η εθελοντική εργασία των μελών στους αγροτικούς συνεταιρισμούς.

Αυτονόητο αποτέλεσμα, μη αναμενόμενο όμως σε τέτοια έκταση, η αδυναμία εφαρμογής ενός νόμου, που μόλις χθες ψηφίστηκε. Κάθε περαιτέρω σχολιασμός καθίσταται περιττός.

Οι σημαντικότερες διατάξεις, που δημιουργούν άμεσα προβλήματα, με παρεπόμενη ζημιά στους αγροτικούς συνεταιρισμούς είναι :

1. Με την κατάργηση της παραγράφου 7 του άρθρου 18 του ν. 4015/2011, μένουν «νομικά άστεγοι» όλοι οι ελεύθεροι δασικοί συνεταιρισμοί.

Η παράγραφος 7 του άρθρου 18 του ν. 4015/2011 όριζε:

«Οι διατάξεις του ν. 2810/2000 εξακολουθούν να ισχύουν ως έχουν πριν την δημοσίευση του παρόντος νόμου, για τους δασικούς συνεταιρισμούς, καθώς και για τις ήδη υφιστάμενες

Ενώσεις δασικών Συνεταιρισμών και μέχρι την αντικατάστασή τους με ειδικό νόμο».

Η άνω διάταξη καταργήθηκε με το άρθρο 50 «καταργούμενες διατάξεις»[□]
παράγραφος 1 περίπτωση γ) , του ν. 4384/2016 , με την
οποία ορίζεται ότι καταργούνται οι διατάξεις των άρθρων 1 έως 4 και 6 έως 16

,
18 ,
19, 19
α

του ν. 4015/2011, όπως ισχύουν.

Επειδή μέχρι σήμερα, νέος νόμος για τους δασικούς συνεταιρισμούς, δεν έχει τεθεί σε ισχύ, όλοι οι ελεύθεροι δασικοί συνεταιρισμοί και οι Ενώσεις αυτών , μετά την κατάργηση της άνω διάταξης , βρίσκονται εκτός νομικού πλαισίου λειτουργίας τους, ως δασικών συνεταιριστικών οργανώσεων, λειτουργούν με τις καταστατικές τους διατάξεις, και προφανώς αντιμετωπίζονται ως ίδια νομικά πρόσωπα, τα οποία δεν απολαμβάνουν των προνομίων των αγροτικών ή των δασικών συνεταιρισμών, όπως συνέβαινε μέχρι την ψήφιση του 4384/2016, συνεπώς δεν μπορούν να εφαρμοστούν σε αυτούς οι κείμενες διατάξεις, που αφορούν στις εργασίες τους. Προβλήματα, έχουν δημιουργηθεί και ενώπιον των δικαστηρίων, τα οποία πρέπει να εγκρίνουν τα υποβαλλόμενα καταστατικά των δασικών συνεταιρισμών .

Θεωρούμε ότι, πρόθεση του νομοθέτη , για κατάργηση του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας των δασικών συνεταιρισμών και των ενώσεών τους, δεν υπήρχε, διότι ,αν υπήρχε, όφειλε να το αναφέρει ρητά στην εισηγητική έκθεση του νόμου και μάλιστα για ένα τόσο σοβαρό θέμα. Αντίθετα με το άρθρο 1 του νόμου διατυπώνεται ακριβώς το αντίθετο, όταν αναφέρει ότι, **μόνον οι δασικοί συνεταιρισμοί** δεν υπάγονται στον νόμο για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς του ν. 4384/2016. Τούτο σημαίνει ότι θα υπαχθούν σε άλλο ειδικό νόμο, όπως άλλωστε ρητά οριζόταν στο καταργηθέν άρθρο 18 παρ. 7. Με την άστοχη αυτή κατάργηση, δημιουργείται ζημία στους δασικούς συνεταιρισμούς, οι οποίοι δεν μπορούν να λειτουργήσουν εντός του νομικού πλαισίου, που οφείλεται, να τους διέπει, δεδομένου ότι δεν ορίζεται άλλως στον νόμο.

2. Με την κατάργηση της διάταξης του άρθρου **39 του ν. 2810/2000**, με το άρθρο 50 παρ. 1

περ. α) του ν. 4384/2011, και την επαναφορά σε ισχύ των διατάξεων των αναγκαστικών νόμων, οι οποίες αφορούν στα φυσικά πρόσωπα, τα οποία συγκροτούσαν τα διοικητικά συμβούλια των αναγκαστικών συνεταιριστικών οργανώσεων, δημιουργείται το πρόβλημα της αδυναμίας συγκροτήσεως των συμβουλίων αυτών, διότι τα φυσικά πρόσωπα τα οποία συγκροτούσαν τα διοικητικά συμβούλια των αναγκαστικών συνεταιριστικών οργανώσεων, δεν υφίστανται, για πολλά χρόνια, λόγω καταργήσεως πολλών θεσμικών οργάνων, των οποίων αποτελούσαν μέλη. Όπως π. χ οι Επόπτες της Αγροτικής Τράπεζας. Για το λόγο άλλωστε αυτό, είχε θεσπισθεί η κατωτέρω αναφερόμενη διάταξη του άρθρου 39 παρ. 2, σύμφωνα με την οποία η εκλογή των οργάνων του Διοικητικού Συμβουλίου, γίνεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 14 του ν. 2810/2000, όπως είχε τροποποιηθεί με το άρθρο 16 παρ.9 του ν. 4015/2011. Σημειώνουμε ότι οι αναγκαστικοί νόμοι όσον αφορά στα διοικητικά και Εποπτικά Συμβούλια

δεν παραπέμπουν

στην ισχύουσα για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς νομοθεσία, επιπρόσθετος λόγος για την θέσπιση της παρ. 2 του άρθρου 39.

Με την κατάργηση αυτή συνεπώς καθίσταται αδύνατος η συγκρότηση των διοικητικών συμβουλίων μεγάλων και σημαντικών αναγκαστικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων.

Ειδικότερα αναφέρουμε ότι, σύμφωνα με το άρθρο 39 του ν. 2810/2000, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 18 του άρθρου 18 του ν. 3147/2003 ορίστηκε ότι :

«1.Οι διατάξεις των άρθρων 31, 44 και 47 του Ν. 2169/1993, όπως ισχύει,

εξακολουθούν να ισχύουν. Όπου στους αναφερόμενους στα άρθρα αυτά ειδικούς νόμους γίνεται παραπομπή στην ισχύουσα νομοθεσία, εφαρμόζεται ο παρών, όπως κάθε φορά ισχύει.

2. Οι διατάξεις των άρθρων 14, 16 και 17 του παρόντος όπως ισχύει, εφαρμόζονται και στις Αναγκαστικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις του άρθρου 47 του Ν. 2169/1993».

3. Η κατάργηση στο σύνολό τους των άρθρων 19 και 19^α του ν. 4015/2011, οδηγεί σε ανυπέρβλητα προβλήματα με τεράστιες οικονομικές ζημιές για τους συνεταιρισμούς και ειδικά με την κατάργηση της **παρ. 10** του άρθρου 19, όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 9 του άρθρου 61 του ν. 4277/2014 , η οποία κατάργηση επίσης δεν μπορεί να ερμηνευτεί ως βούληση του νομοθέτη, αφού επίσης ,για ένα τόσο σημαντικό θέμα σιωπά στην εισηγητική του έκθεση.

Η καταργηθείσα άνω **διάταξη** όριζε τα εξής:

«10. Οι ΑΣ, οι ΕΑΣ, οι ΚΕΣΕ οι ΚΑΣΟ και οι ΣΕ, που συγχωνεύονται - μετατρέπονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, απαλλάσσονται της υποχρέωσης καταβολής κάθε είδους φόρου, τέλους, τέλους χαρτοσήμου, φόρου υπέρ τρίτων, δικαιωμάτων υποθηκοφυλάκων, της μεταγραφής γενομένης ατελώς, δικαιωμάτων Ταμείων, αναλογικών δικαιωμάτων συμβολαιογράφων και κάθε άλλης απαλλαγής που προβλέπεται για την περίπτωση αυτή στον κ.ν. 2190/1920 και τους αναπτυξιακούς νόμους 1297/1972 και 2166/1993, όπως αυτοί ισχύουν. Η

διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 23 του ν. 4014/2011, όπως ισχύει, δεν εφαρμόζεται και στην περίπτωση συμβάσεων μετατροπής και συγχώνευσης των νομικών προσώπων του παρόντος άρθρου. Η διάταξη ισχύει από 21.9.2011.»

Με την άνω κατάργηση όλες οι Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών οι ΚΕΣΕ, οι ΚΑΣΟ και ΣΕ του ν. 2810/2000, **οι οποίες αναγκαστικά και όχι εκούσια** μετατράπηκαν με βάση τον ν. 4015/2011 και δεν έχουν ολοκληρώσει την διαδικασία μεταγραφής των ακινήτων τους στα υποθηκοφυλακεία,

επειδή έπρεπε να μεσολαβήσει χρονοβόρα η τακτοποίηση αυτών,

πρέπει, εξαιτίας της καταργήσεως αυτής να πληρώσουν όλους τους φόρους, τέλη κ. λ. π την απαλλαγή των οποίων προέβλεπε η διάταξη αυτή. Ενώ την ίδια στιγμή στον ίδιο ν.4384/2016 αναφέρεται ότι σε περίπτωση συγχωνεύσεως των Αγροτικών Συνεταιρισμών **του νόμου αυτού,**

εφαρμόζονται όλες οι απαλλαγές, που προβλέπονται στην καταργηθείσα διάταξη. Είναι **αυτονόητο**

ότι οι άνω μεταβολές δεν μπορούν να συμπληρωθούν με ερμηνευτική εγκύκλιο του ΥΠΑΑΤ.

Η αρχική διάταξη της παρ. 10 του άρθρου 19 του ν. 4015/2011, η οποία προέβλεπε τις φορολογικές απαλλαγές για τις συγχωνεύσεις-μετατροπές, επειδή παρουσίαζε κενά και σφάλματα, στην διατύπωσή της, **τροποποιήθηκε με το άρθρο 61 του ν. 4277/1. 8.2014.**

Αυτό σημαίνει ότι η έναρξη εφαρμογής ισχύος της διάταξης αυτής ήταν ο Αύγουστος του 2014.

Αποτέλεσμα η αδυναμία μεταγραφής των ακινήτων των συνεταιρισμών, οι οποίοι εφάρμοσαν τις διατάξεις του άρθρου 19 του ν. 4015/2011.

Για τυχόν αντίθετες απόψεις, που μπορεί να εκφραστούν περί απαγορεύσεως αναδρομικής φορολόγησης κ. λ. π, επισημαίνουμε ότι οι απόψεις αυτές, όπως είναι γνωστό, κρίνονται κάθε φορά στα φορολογικά δικαστήρια. Συνεπώς στις αναγκαστικές και όχι εκούσιες συγχωνεύσεις- μετατροπές, αυτά τα θέματα υποχρεούται να τα επιλύει ο νόμος.

Και στο σημείο αυτό θα αναφέρουμε το πρόσφατο παράδειγμα της αναδρομικής φορολόγησης των αποθεματικών, που δημιουργήθηκαν από τα αφορολόγητα πλεονάσματα των αγροτικών συνεταιρισμών, με βάση το άρθρο 72 του ν. 4172/2013. Επίσης το θέμα αυτό λόγω της αδυναμίας του νόμου, θα πρέπει να κριθεί στα Δικαστήρια.

4. Με την κατάργηση της παραγράφου 14 του άρθρου 19 ,όπως η διάταξη αυτή προστέθηκε με την παράγραφο 9 του άρθρου 61 του ν.4277/2014 ,

θα δημιουργηθεί προβληματισμός στα δικαστήρια, ως προς την εφαρμογή των διαχρονικού δικαίου διατάξεων σε όλες τις δίκες, οι οποίες είχαν ανοίξει με την διάταξη αυτή, εφόσον ο νομοθέτης δεν προέβλεψε ρητά την διατήρησή τους, ή δεν διατύπωσε την βούλησή του για τις εκκρεμείς δίκες.

Η διάταξη που καταργήθηκε έχει ως εξής :

Άρθρο 61 του ν. 4277/2014 παρ. 9 : "Προστίθεται παράγραφος 14 στο άρθρο 19 του ν. 4015/2011 ως εξής : α) Η μετατροπή των ΕΑΣ, ΚΑΣΟ, ΚΕΣΕ και ΣΕ σε ΑΕΣ κηρύσσεται άκυρη με απόφαση του Ειρηνοδικείου, το οποίο δικάζει κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας αν: αα) δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 19 του ν. 4015/2011, ββ) αν αποδειχθεί ότι η απόφαση μιας συνεταιριστικής οργανώσεως, που αποφάσισε και ενέκρινε τη μετατροπή, δεν ελήφθη ή είναι άκυρη ή είναι ακυρώσιμη κατά τις διατάξεις του άρθρου 13 του ν. 2810/2000. Η αγωγή για την ακύρωση της μετατροπής ασκείται εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρούσας διάταξης. Το αρμόδιο δικαστήριο παρέχει στις ενδιαφερόμενες συνεταιριστικές οργανώσεις προθεσμία για την άρση των λόγων της ακυρότητας της μετατροπής, αν είναι εφικτή. Η δικαστική απόφαση που κηρύσσει την ακυρότητα της μετατροπής δημοσιεύεται στο ΓΕΜΗ και δεν θίγει το κύρος των υποχρεώσεων που γεννήθηκαν σε όφελος ή σε βάρος της ΑΕΣ στην περίοδο μετά την ημερομηνία καταχώρισης της ΑΕΣ στο ΓΕΜΗ και πριν τη δημοσίευση της απόφασης αυτής. β) Εναντίον της απόφασης του Ειρηνοδικείου, που εγκρίνει το καταστατικό του ΑΣ, ο οποίος προήλθε από τη μετατροπή ΕΑΣ, ΚΕΣΕ, ΚΑΣΟ ασκείται έφεση ή τριτανακοπή από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον αν δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις του άρθρου 19 του νόμου αυτού, οι οποίες ασκούνται εντός προθεσμίας ενός (1) έτους από την έναρξη ισχύος της παρούσας διάταξης. Δικαίωμα ασκήσεως εφέσεως έχει και η Εποπτική Αρχή του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.»

5. Με την κατάργηση του άρθρου 19 παρ.3 περιπτ. στστ) καταργήθηκε το νομικό πλαίσιο λειτουργίας των Ενώσεων Δασικών v- Αγροτικών v Συνεταιρισμών v, για τις οποίες ισχύουν όλα όσα αναφέρθηκαν στην περίπτωση 1. ανωτέρω.

Η διάταξη, που καταργήθηκε , έχει ως εξής :

« Η παράγραφος 3 του άρθρου 19 αντικαθίσταται ως εξής:

στστ) Αγροτικοί Συνεταιρισμοί μέλη Ενώσεων Δασικών-Αγροτικών Συνεταιρισμών, παραμένουν μέλη των Ενώσεων αυτών, οι οποίες διατηρούνται, ως δασικές, σύμφωνα με την παράγραφο 7 του άρθρου 18.»

6. Τέλος επισημαίνουμε την άστοχη κατάργηση του άρθρου 49 του Ν.4315/2014, ΦΕΚ Α 269/24.12.20, το οποίο είχε προστεθεί στο τέλος της παραγράφου 9 του άρθρου 16 του ν. 4015/2011 , τροποποιώντας το άρθρο 14 «Διοικητικό Συμβούλιο» του ν. 2810/2000 και το οποίο όριζε τα ακόλουθα:

«1. Τα πρόσωπα που είναι διευθυντές, «πρόεδροι» διαχειριστές, διευθύνοντες σύμβουλοι και εντεταλμένοι στη διοίκηση των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων (ΑΣΟ) και Συνεταιριστικών Εταιρειών (ΣΕ) του ν. 2810/2000, όπως ίσχυσε πριν την τροποποίησή του, και των ΑΣΟ του ν. 4015/2011 ευθύνονται προσωπικά και αλληλέγγυα με τα νομικά αυτά πρόσωπα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 50 του ν. 4174/2013, για οφειλές που γεννήθηκαν κατά το χρονικό διάστημα, που διετέλεσαν στις προαναφερόμενες θέσεις, ανεξάρτητα από το χρόνο βεβαίωσης αυτών. Η διάταξη καταλαμβάνει και τα φυσικά πρόσωπα του άρθρου 115 του ν. 2238/1994, όπως ο νόμος αυτός ίσχυσε, τα οποία διετέλεσαν σε θέσεις ή αξιώματα, των προαναφερόμενων νομικών προσώπων. Η παρούσα διάταξη ισχύει από την έναρξη ισχύος του ν. 4174/2013.»

Επισημαίνουμε ιδιαίτερως την άνω κατάργηση , διότι σε επιστημονικά συνέδρια έχει

επισημανθεί ότι η άνω διάταξη, θα πρέπει να υιοθετηθεί για όλα τα νομικά πρόσωπα.

Ειλικρινά διερωτάται κανείς, αξίζει ο συνεταιριστικός θεσμός τέτοια μεταχείριση ;

Συνεπώς για την άρση των ανωτέρω επιβάλλεται η άμεση τροποποίηση του άρθρου ψηφισθέντος νόμου 4384/2016.

Επιφυλασσόμαστε να αναπτύξουμε τις διατάξεις του νέου νόμου, που παρουσιάζουν ιδιαίτερες δυσκολίες ή πλήρη αδυναμία, στην εφαρμογή τους (π. χ ποσόστωση γυναικών, καθολική ψηφοφορία στην αντιπροσωπευτική γ. σ, εκπροσώπηση στην γενική συνέλευση , ενώ ο νόμος απαγορεύει ρητά την εκπροσώπηση στην γ. σ κ. λ. π) καθώς και τις διατάξεις, που έρχονται σε αντίθεση με το Σύνταγμα, και τις συνεταιριστικές αρχές, που σημαίνει κατά την άποψή μας, την δικαστική επιδίωξη της ακυρώσεώς τους .

